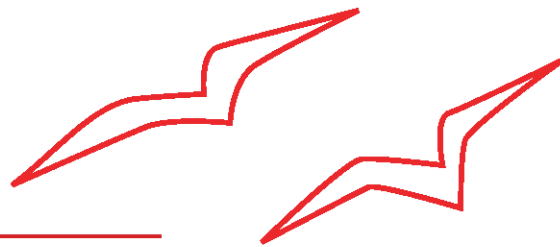

**Meeqqat inuusuttullu pillugit paasisassarsiorpit?
Søger du viden om børn og unge?
Seeking knowledge on children and youth?**

MIPI Tusaat/Nyt

MIPI-ip allakkatigut nutaarsiassaanut nr. 3-mut tikilluaritsi! MIPI maanna saqqummersippaa inuussuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiq, aammalu meeqqat nunatsinni pissakkilliortut pillugit nalunaarusiaq. Atuarluarisi!

Imarisai:

Nuummi ilinniartunik siunnersuineq	1
Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiq	3
MIPI-ip nittartagaani fiilit nutaat.....	4
Meeqqat Pissakillioortut - Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat pillugu nalunaarusiaq immikkoortoq 1	5
Meeqqat - kinguaassiutitigullu atonerluisarnerit pillugit atuartitsinermi atortut	5
Ittoqqortoormiuniit Qaanaamut? Immikkut ittumik suliniuteqarneq	6

Meeqqat Inuusuttullu
Pillugit Ilisimasaqarfik
Videnscenter om Børn og Unge
Documentation Centre
on Children and Youth

Boks 1290
3900 Nuuk
Kalaallit Nunaat
Grønland
Greenland
Tel.: + 299 34 69 40
Fax.: + 299 34 69 41
E-mail: mipi@gh.gl
www.mipi.gl

Nuummi ilinniartunik siunnersuineq

Allaaserisaq, meeqqat inuusuttullu pillugit immikkut suliamut tunnga-tillugu, tarnit pissusaat pillugit immikkut ilisimalik Naaja Nathanielsen-imit

Ilinniartunik siunnersuisarneq aallaarnerneqarpoq ukioq 2006-imi. Suliniummi B-mi aamma Q-mi Namminersornerullutik Oqartussanit aningaasaliiffiqineqarsimasoq, ilinniakkamik unitsitsiinnartarneq akiorniarlugu suliniutit ataanni. Tarnit pissusaannik immikkut ilisimasalimmik oqaloqateqarsinnaaneq ilinniarfinnut assigiinngitsunut aammalu qaf-

fasinnerusumik ilinniartunut neqeroorutaavoq. Pilersitsiniarnermi suleqatigiit ukunaneersuullutik, Paarisa, PPR-Nuuk, Ilisimatusarfik aammalu Qeqqani Ilinniarnertunngorniarfik (GU-Nuuk).

Ilinniartunut neqeroorut

Ilinniartuq eqqarsaatnik artornarsinnaasunik nalaassaartoq ilinniartimmi allaffia saaffigisarpaa taassumalu qinnuteqaat ingerlateqqittarpaa ilinniartunik siunnersuinermit ataqatigiissarisumut. Qinnuteqaat taanna immersugassaavoq. Ataqatigiissarisup (PPR-Nuummeersup) ilinniartunit qinnuteqaatit katersortarpei nalilersorlugillu, tarnillu pissusaannit immikkut ilisimasalinnut ingerlateqqittarlugit. Tarnit pissusaannit immikkut ilisimasallit qulit atassuteqaataapput taakkualu ulluinnarni suliamik avataasigut piffissaqarnertik toqqammavigalugu sulianik ingerlatsisarlutik.

Nuummi ilinniartunik neqeroorut imaappoq: immikkut oqaloqateqarneq 8 tiimit tikillugit ilinniartuq ataaseq aammalu taassuma kingorna tarnit pissusaannik immikkut ilisimasallit akornanni allanik ilaqarluni oqaloqateqarneq periarfissaalluni. Neqeroorut taanna tarnikkut ajornartorsiuteqarnerit pillugit imaluunniit eqqarsaatit akornusersuisinnaasut pillugit sammisuteqarlutik tamarmik ilinniarnep ingerlaneranut atukkatigullu akornutaasinnaasunut tunngassuteqartarlutik.

Ilinniartunik siunnersuisarneq atorineqartarpa?

Pilersaarut maanna qaamatit arfineq-marlussaannik ingerlavoq, katillugit ilinniartut 59-it siunnersorneqarnissaminnut qinnuteqarsimapput, ilinniartit Nuummeersut tamakkingajallugit qinnuteqartoqarsimalluni. Qinnuteqaat ataasiinnaaq kisimi itigartitsissutigineqarsimavoq suliassap qanoq issusia peqqutigalugu. Qinnuteqartunit arnat angutillu agguataarsimanagerat assigiinngitsorujussuavoq, angutit 8-ut qinnuteqarsimapput, arnallu 50-it qinnuteqarsimallutik. Agguaqatigiissillugu qinnuteqartut utoqqaassusaat 26-iuvoq, imatullu agguataarsimallutik:

20-it inorlugit ukiullit: qinnuteqartut 12-it

21-25-inik ukiullit: qinnuteqartut 19-it

26-30-inik ukiullit: qinnuteqartut 20-it

30-it sinnerlugit ukiullit: qinnuteqartut 6-it

Qinnuteqartut ilai utaqqisuniipput, utaqqisuniinnerli annerpaamik qaamatini marlunnik sivilissuseqartarpoq. Qinnuteqartartoq tassaakkajuppoq, ilinniartuq kinaassusiniikkiartortoq imaluunniit inuk ilinniarnerninik naammassingajalersoq, inunnik allanik qanimut suleqateqarnissaminut piareersartoq, taama naliliivoq tarnit pissusaannik immikkut ilisimasalik Naaja Nathanielsen.

Pisariaqartitsisoqarpa?

Ilinniartunik siunnersuisarneq taanna pinartunik suliassanik tigusineq ajorpoq. Ilinniartut siunnersorneqarnissaminnut saaffiginnittarput, ajornartorsiutit assigiinngitsut amerlatsikkiartoraangata. Saaffiginnittut

ilinniarnertik aammalu ulluinnarni inuuniarnertik ajornakusoortikkajulugu. Ajornartorsiutillu akuukkajuttarlutik, ilinniakkamik toqqarsimamik apeqquusiinerit, ilaqtumik qanigisamik annaasaqarsimaneq imauunniit meeraanermi atukkat artornartut. Naaja Nathanielsen oqaluttuarpoq ilinniartut siunnersorneqarnertik aallartikkaangamikku erloqinartumik nalliusimasaqartartut. Tassungalu peqqutaasarpoq ilinniartut inuunermi artorsaatit oqimaatsut qaffakaatittarmatigit. Qinnuteqartut amerlanerit oqaloqateqarnernik akunnernik arlalinnik pisariqartitsisarput aammalu ilinniartut taakku inerilluarsimasutut, tassa inuunermik artornarsinnaasumik kingornussaqaarsimagaluarlutik qaangiisutut naliligassaallutik.

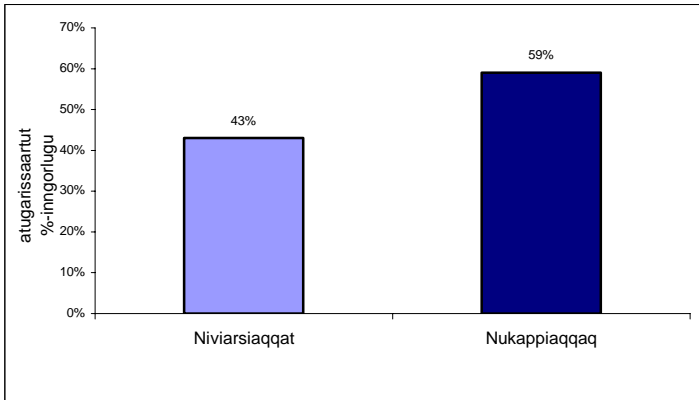
Ilinniartut ajornartorsiutiminnut aaqqiinissaminnik sakkussanik tuniorarneqartarput aammalu nammineq inuttut ineriartortarlutik oqaloqateqartarnermikkut. Naaja oqaluttuarportaaq ilinniartut perusussuseqartartut aammalu suleqatigilluartarsimallugit pissutigalugu ilinniakkatigit atugarissaarnerulerneq, ulluinnarnilu inuunermi atugarissaarnerulerneq anguniartarmassuk. Ilinniartut ullumikkut allamik periarfissaqanngillat saaffiginninnissaminnut Ilaqutariinnut siunnersuineq aammalu meeqqanut inuusuttunullu saaffiginnittarfiit eqqaassanngikkaanni.

Qanittukkut ilinniartunik siunnersuisarneq Sisimiuni aammalu Aasianni aallarnerneqarsimapput, Qaqortup Kommuneani ilinniartunik siunnersuisarneq ukiualunni ingerlareersimavoq.

Meeqqat inuusuttuaqqanullu sullissisut oqallittarfiat aasaanerani sulinngiffeqarallarput aasallu naanngilaarnerani aallarteqqissallutik. [Meeqqat inuusuttunillu sullissisut oqallittarfiat](#) pillugu uani atuarsinnaavat.

Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiaq

MIPI Paarisa suleqatigalugu Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiaq saqqummersissimavaa siunertaralugu inuusuttut atugarissaartut suut ilisarnaatigineraat. Allakkiaq Kalaallit Nunaanni inuusuttut akornanni imminornissamik eqqarsaatit imminooariartarnerillu pillugit allakkiamut martsip qaammataani saqqummersumut malittaavoq. Allakkiap takutippaa nivarsiaqqat 43%-iisa nukappiaqqallu 59%-iisa atugarissaartuusut.

Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiap ersersip-paa, meeqqat atuarianni atuartut amerlanerit atugarissaartuusut naak siornatigut imminoornissamik eqqarsaateqartarsimagaluarlutik.

Allakkiap marlunnik immikkoortortaqqarpoq, siulleq inuusuttut atugarissaartut pillugit kisitsisinik saqqummersitsiviulluni. Immikkoortut aap-paani inuusuttut namminneq oqariartuuteqarput qanoq meeqqat inuunerinnerulernissaat anguniarlu iliuuseqartoqarsinnaanersoq.

[Kalaallisut](#) allakkiap uani atuaruk (pdf-fil 388 KB)

[Qallunaatut](#) allakkiap uani atuaruk (pdf-fil 338 KB)

[Tuluttut](#) allakkiap uani atuaruk (pdf-fil 367 KB)

Naalisagaq ukunani atuaruk [kalaallisut](#), [qallunaatut](#) aammalu [tuluttut](#).

MIPI-ip nittartagaani fiilit nutaat

1) Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit 2006-mut ukiumoortumik nalunaarusiaat – Ilaqtariinnermut Pisortaqarfik

[Qallunaatut](#) uani atuaruk (ilanngussallu, pdf-fiili)

[Kalaallisut](#) uani atuaruk (pdf-fiili) [ilanngussat](#) uani (pdf-fiili)

2) ADHD Autismelu (amma Asperges Syndrom) pillugit ataatsimeersuarnermi nalunaarusiaq

Ilulissat Kommuneat amma PPR avannaa suleqatigiillutik angajoqqaanik ADHD-mik amma autismemik (Asperges Syndrom)-imik meeralinnik ataatsimeersuartitsipput. Ataatsimeersuarneq ulluni 24.-26. januar 2007-imi Hotel Icefjord-imi Ilulissaniittumi ingerlanneqarpoq.

Nalunaarusiaq [qallunaatut](#) uani atuaruk (pdf-fiili 68 KB)

3) Hawaii-imut paasisassarsiorluni angalasimanermi nalunaarusiaq 8.-20. februar 2007

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut
Ilageeqarnermullu Pisortaqarfik 2007
[Qallunaatut](#) uani atuaruk (pdf-fiili 468 KB)
[Kalaallisut](#) uani atuaruk (pdf-fiili 499 KB)

Meeqqat Pissakillioortut - Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat pillugu nalunaarusiaq immikkoortoq 1

Misissuinerit assigiinngitsut aammalu kisitsisitigut takussutissat ersersippaat kalaallit meerartaasa ilai pissakillioormik minnerusumik annerusumillunniit eqqorneqartartut. Meeqqat taakkua ulluinnarni pisariaqartitanik amigaateqartarput imaluunnit inuunermik naammaginarunik atugassaqaratik. Misissuinerup siunertarivaa Kalaallit Nunaanni meeqqat inuuniarnerat pillugu paasisanik katersuineq, meeqqat pissakillioortut sullikkumallugit paasisanik toqqammavissanik katersineq. Siunertarineqarportaaq FN-imi nunat ilaasortat meeqqanik pisinnaati-taaffiliinerit Nunatsinni meeqqat akornanni naammaginaratumik atuusinneqarnerisut.

Nalunaarusiaq pingasunik immikkoortoqarpoq meeqqat pissakillioortut pillugit nassuiaasersorneqarsimasut. Immikkoortoq siulleq meeqqat inuusuttullu isumaannik oqaluttuaannillu misissueqqissaarneruvoq. Immikkoortup aappaa ukiumut isertitarineqartartut pillugit kisitsisinik paasissutissanik misissueqqissaarnerulluni, immikkoortullu pingajuat nalilersuineruvoq kalaallit meerartaasa inuunerat FN-imi nunat ilaasortat meeqqat piginnaatitaaffiisa immikkoortoq 27-imut sanilliullugu.

Immikkoortup aappaa aamma immikkoortut pingajuat ukiup ingerlanerani saqqummersinneqarumaarput.

[Nalunaarusiaq "Meeqqat Pissakillioortut" qallunaatut kalaallisullu uani aakkit aamma allakkatigut nutaarsiassat imaqarniiallu uani aakkit](#)
(MIPI-ip nittartagaanut linki)

Meeqqat - kinguaassiutitigullu atornerluisarnerit pillugit atuartitsinermit atortut

SISO – Inunnik sullissinermit meeqqat kinguaassiutaasigut atornerlunneqarsimasut pillugit ilisimasaqarfik meeqqat kinguaassiutitigullu atornerluisarnerit pillugit atuartitsinermit atortunik saqqummersitsivoq. Siunertarineqarpoq immikkut suliaqarnermut tunngatillugu paasisanik an-

nertunerusunik qaffassaanissaq tassalu ulluinnarni meeqqanik inuusuttunillu sullissisunik naapitaqartartunillu samminerulluni. Taakkuuppullu perorsaanermik ilinniarsimasut, ilinniartitsisut, inunnik isumaginittutut siunnersortit, tarnit pissusaannik immikkut ilisimasallit il.il. Siunertaasa ilagaattaaq ilinniartitsinermik suliaqartut, ilinniartut tungaviusuni ilinniarfinni aammalu ilinniaqqiffinneersuni paasissutissanik tigussaasunik periarfissinniarlugit meeqqat kinguaassiutigut atorerlunneqarsimasut pillugit. Atuartitsinermi atortut SISO-p nittartagaani akeqanngitsumik aaneqarsinnaapput [uani](#). (SISOp nittartagaa - linki)

Uani takukkit

Tamatta akisussaaffipput

Ilaqutariinnermut Pisorta qarfiup meeqqat kinguaassiutaasigut atorerlunneqarsimasut pillugit nittartakkaminni qaammarsaanermik ingerlatsipput aamma Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffinnut tamanut quppersakkanik nassiussisimallutik. Taakkunani atuarneqarsinnaapput meeqqat kinguaassiutaasigut atorerlunneqarsimasut meeqqanut qanoq kinguneqartarnersoq meeqqallu pissusilersuutigisinnaasaat.

[Paasissutissat uani aasinnaavatit](#) (nittartakkamut linki)

Paasissutissat allat:

[Kalaallit Nunaanni meeqqat kinguaassiutaasigut atorerlunneqarsimasut pillugit atuagaq qaqortoq](#), Paarisamit saqqummersinneqarsimasoq, Peqqissutsimut Pisorta qarfik – Namminersornerullutik Oqartussat

Inunnik isumaginninneq pillugu ilisimatusaatsinik suliaqarfik Qallunaat Nunaanniittoq maajip qaammataani paasisanik nutaanik saqqummersitsivoq taakkulu meeqqanik kinguaassiutaasigut atorerlunneqarsimasut katsorsaanermik terapiimik ikiorsiineq pillugu tunngassuteqarlutik.

Uani atuakkit (SFI-imut linki) www.sfi.dk

Ittoqqortoormiuniit Qaanaamut? Immikkut ittumik suliniuteqarneq

Oqaatigineqarpoq Qaanaami Ittoqqortoormiuni immikkut ittumik suliniuteqarneq 2001-2003-mi ingerlanneqartoq ilaarlugu iliuuseqartoqarniartoq. Susoqartorliuna taamani Ittoqqortoormiuni – anguniagaasullu naammassineqarpat? Tamanna allaaserineqarsimavoq nalilerneqarlunilu Naalagaaffiup Inuit Peqqissussaannut Ilisimatusaatinik Suliaqarfiup nalunaarusiaani. Tassani erserpoq immikkut suliniutigineqarsimasut iluaqutaasimasut, allaqarporli aamma iluaqutaasinnaasimagaluartunik ingerlanneqarsimannngitsunik.

Nalunaarusiap takutippaa innuttaasut kissaatigisaat naapertorlugit suliniartoqarsimasoq, tassalu meeqqat inuusuttullu pitsaanerusumik atugaqarnerulernissaat. Naalakkersuisut suliniutissap siunertaa inner-suussutigaat taallugu "Ilaqutariinnut inuuneq pitsaanerusoq peqqinarnerusorlu pilersillugu".

Suliniutigineqartut ilai ukuupput:

- sumiiffimmi imigassamut katsorsartinnissaq imigassamullu atornerluinermut pitsaaliuinissaq
- kommuunip suliaa tapersorsorlugu tarnit pissusaannik immikut ilisimasalimmik aggersaanermik, inunnik isumaginninnermik siunnersortinik suliarortitsinermik, angajoqqaarsianik kommuunillu isumaginnittoqarfianni sulisunik pikkorissaanerit
- peqqissaasunut pilersaarussiaq
- lokalradiomik aallartitsineq aningaasaateqarfimmillu pilersitsineq, inuusuttut timersornermik aqqissuussinerni peqataanissaannut angalanissaamut aningaasartuutinik tapersersuisoq

Suliniut saniatigut imigassanik sakkortuunik tuniniaasarneq matuneqarpoq, immiaaqqat viinnillu kisimik pisiarineqarsinnaalerlugit. Imigassanik sakkortuunik matusineq suli ulloq manna tikillugu Ittoqqortoormiini atuuppoq.

Apersukkat arlallit oqaluttuaraat illoqarfimmi pissutsit pitsaanerulersimasut inuit aalakoortut ikilillutik meeqqallu angerlarsimaffimmi ajornartorsiu tikinnerulersimallutik. Politiit naatsorsuusiaanni takuneqarsinnaavoq toqutsinerit, imminornerit, angerlarsimaffimmi eqqissiviilliornerit, persuttaanerit, aalakoornertit isertitsivimmiittullu tamarmik ikileriasimasut.

Nalunaarusiap aamma takutippaa sanaartornermi suliassat siunissamullu inuussutissarsiutitigut ineriartortitsinerit aallartinneqarsimanngitsut. Angajoqqaallu piumasaat soorlu sunngiffimmi sammisassaqartitsineq ilinniagassanullu ikiorsiisarneq inuusuttullu ornittagassaannik kissaatigisaat piviusunngortinneqarsimanngitsut. Inuit ilaat imigassamut atornerluinermut katsorsartereerlutik imertaleqqipput. Tamanna nassuiaatigineqarpoq suliffissatigut periarfissakilliornermik imaluunniit katsorsartereernermik AA-qannginneranik. Aammattaaq takutinneqarpoq suliniutit ilaqtariinnut tamanoortut amigaataasut.

Maluginiarneqassaaq nalunaarusiaq april 2003-mi allataammat. Ukiut sisamat suliniuteqareernerup kingorna MIPI-ip Ittoqqortoormiuni ullumikkut pissutsit qanoq innersut ilisimanngilaat, imigassanillu sakkortuunik tuniniaanermik matusineq suli atuuppoq. Aammattaaq MIPI-ip

takusimangilaa meeqqanut inuusuttunullu suliniummut nalilersuiner-
mut suliaq.

[Uani atuarsinnaavat](#) nalunaarusiaq (pdf-fili).

[Qaanaap Kommuuneata meeqqanut inuusuttuaqqanullu politikkia
atuarneqarsinnaavoq uani](#) (Qallunaatuinnaq pigineqarpoq).